

ความยุติธรรมของเปาบุ้นจิ้นในมุมมองเชิงพุทธ*

Justice of Bao Qing Tian in The Buddhist View

พระณัฐกิต มหิสุสโร (อนุรักษตระกูล) และศิริโรจน์ นามเสนา
Phra Natthakit Mahissaro (Anuruktrakoon) and Sirirote Namsena
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhonsawan Campus, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Natthakit_liang@hotmail.com

บทคัดย่อ

ความยุติธรรมของเปาบุ้นจิ้น ตามมุมมองคำสอนทางพระพุทธศาสนามีความสอดคล้องในเรื่องกฎเกณฑ์ทางธรรมชาติ เรียกว่า นิยาม 5 โดยเฉพาะหลักกรรมนิยาม คือ กฎแห่งการให้ผลของกรรม อีกทั้งคุณธรรมที่ทำให้เกิดความยุติธรรมในเปาบุ้นจิ้น คือ การปราศจากอคติ 4 คือ การปราศจากความลำเอียง ด้วยเหตุผลที่ว่าเพราะรัก ไม่ชอบ หลง และกลัว

บทความนี้ให้ความสนใจในประเด็น ความยุติธรรมของเปาบุ้นจิ้นบนพื้นฐานมุมมองเชิงพุทธ เพราะเมื่อศึกษาโดยภาพรวมย่อมเห็นถึงหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่มีความสอดคล้องกับประเด็นดังกล่าว ทำให้เกิดแนวคิดอย่างเป็นรูปธรรมต่อการศึกษาลักษณะธรรมมากขึ้น

คำสำคัญ: ความยุติธรรม; เปาบุ้นจิ้น; มุมมองเชิงพุทธ

Abstract

According to the view of Buddhist teachings on Justice Bao, it is defined to be consistent with the five natural rules of karma. The moral causes of Justice Bao is without prejudice 4, which means free from bias. For that reason, Justice Baodoesn't like love and fear to affect their attention on the issue.

This article focus on the basis of Buddhist Perfective as a whole doctrine of Buddhism is consistent with such issues causing concrete ideas on primary education to be more equitable.

Keywords: Justice; Bao Qing Tian; The Buddhist View

*ได้รับบทความ: 24 ธันวาคม 2561; แก้ไขบทความ: 9 กันยายน 2563; ตอรับตีพิมพ์: 10 กันยายน 2563

Received: December 24, 2018; Revised: September 9, 2020; Accepted: September 10, 2020

1. บทนำ

ภาพยนตร์จีน เรื่อง เปาบุ้นจิ้น ถือว่าเป็นภาพยนตร์ที่ได้รับการเผยแพร่ออกอากาศมาอย่างยาวนานและเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปไม่จำกัดวัยหรือเพศเป็นภาพยนตร์ที่สอดแทรกคุณธรรมแง่คิดต่างๆ ไว้อย่างมากมาย โดยเน้นในการสร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมทุกชนชั้น ยึดความถูกต้องในการดำเนินงาน เพราะว่าเป็นเรื่องยากที่บุคคลธรรมดาทั่วไปจะสามารถกระทำได้ ส่วนใหญ่ก็จะมีคุณเอนเอียงไปตามพวกพ้องหรือกระแสสังคม แต่ภาพยนตร์นี้ตรงข้ามกัน สร้างคุณสมบัติของตัวละคร คือ เปาบุ้นจิ้น ให้มีความเที่ยงธรรมจนกลายเป็นเทพเจ้าแห่งความยุติธรรมของชาวจีน รับเรื่องร้องทุกข์ คืบคลานเป็นธรรมให้กับผู้เดือดร้อน สะท้อนให้เห็นคำสอนหนึ่งในทางพระพุทธศาสนา อย่างเด่นชัดในเรื่อง การให้ผลของกรรมซึ่งเป็นหลักธรรมที่พระพุทธองค์ทรงสั่งสอนไว้เมื่อสองพันกว่าปีที่ผ่านมาความว่า สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม หมู่สัตว์เป็นไปตามกรรม สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นเครื่องผูกพัน เปรียบเหมือนรถที่แล่นไปมีพนักเป็นเครื่องตรึงไว้ ฉะนั้น (Tipitaka 25/660/654) แสดงให้เห็นว่า ความยุติธรรมในทางพระพุทธศาสนานั้นหมายถึงเรื่องการให้ผลของกรรมเป็นเครื่องตัดสินของชีวิตในแต่ละบุคคล ไม่ว่าจะเป็นประพจน์ใดไปในทางใด ย่อมมีเครื่องตอบสนองรอการให้ผลอยู่นั่นเอง

บทความนี้มุ่งเน้นให้ความสนใจในประเด็นความยุติธรรมของเปาบุ้นจิ้น บนพื้นฐานมุมมองเชิงพุทธ เพราะเมื่อศึกษาโดยภาพรวมย่อมเห็นถึงหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่มีความสอดคล้อง

กับประเด็นดังกล่าว ทำให้เกิดแง่คิดอย่างเป็นรูปธรรมต่อการศึกษามากขึ้น

2. ความยุติธรรม

มนุษย์นั้นถือเป็นสัตว์สังคมที่ต้องอยู่รวมกันเป็นหมู่คณะเพื่อพึ่งพาอาศัยกัน เมื่อมีการมาอยู่รวมกันก็ต้องมีการปฏิบัติต่อกัน ซึ่งแต่ละคนก็จะมีแนวทางในการปฏิบัติที่แตกต่างกันไป เพราะธรรมชาติของมนุษย์นั้น ล้วนแสวงหาความสุข หลีกหนีความทุกข์ด้วยกันทั้งสิ้น การกระทำบางอย่างอาจก่อให้เกิดการกระทบกระทั่งต่อเพื่อนมนุษย์ จำเป็นจะต้องมีกฎกติกาที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมเพื่อให้เกิดความปกติสุข หลักคุณธรรมที่เป็นแม่แบบของแนวทางในการปฏิบัตินั้นคือ ความยุติธรรมเป็นหลักที่ละเอียดอ่อนหากไม่สามารถเข้าใจความหมายคำนี้ก็ไม่อาจเข้าใจหลักคุณธรรมอื่นๆ ได้ อีกทั้งความยุติธรรมเป็นชีวิตให้เกิดความเสมอภาคในสังคมได้ จะทุกคนต่างก็จะเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน

ความยุติธรรม ในบริบททางตะวันตกแยกเป็น 2 คำ คือ ยุติ และ ธรรม ตีความตามตัวอักษรได้ว่า เป็นธรรมอันนำไปสู่ความยุติ คือจบลงแห่งเรื่องราว John Lawl กล่าวไว้ว่า Justice is conditions of fair equality of opportunity (Keshakcnp, 2018)

ความยุติธรรมในบริบทของสังคมไทยราชบัณฑิตยสถานได้คำจำกัดความว่า “น. ความเที่ยงธรรม ความชอบธรรม ความชอบด้วยเหตุผล ว.ความเที่ยงธรรม ความไม่เอนเอียงเข้าข้างใดข้างหนึ่ง ชอบด้วยเหตุผล” (Rāṭṭhabandit tayasathān, 2003 : 911)

จะเห็นได้ว่า การนิยามความหมายของคำว่า ความยุติธรรม ล้วนตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดคำสอนทางพระพุทธศาสนา ในการนิยามศัพท์ใช้หลักของเหตุและผล มีกฎเกณฑ์แห่งศีลธรรมเป็นตัวชี้วัด

3. ความยุติธรรมในทางพระพุทธศาสนา

ความยุติธรรมในทางพระพุทธศาสนามีความหมายสอดคล้องกับกฎเกณฑ์ทางธรรมธรรมชาติ (Phramaha Hansa Dhammahaso, 2013 : 1-10) เรียกว่า นิยาม 5 หมายถึง กำหนดแน่นอน ความเป็นไปอันมีระเบียบแน่นอนของธรรมชาติ กฎธรรมชาติ (Phra Brahmagunabhorn (P.A. Payutto), 2008 : 166) ประกอบด้วย

1. อุตุนิยาม กฎธรรมชาติเกี่ยวกับอุณหภูมิจึงหรือปรากฏการณ์ธรรมชาติต่างๆ โดยเฉพาะดินน้ำอากาศ และฤดูกาล อันเป็นสิ่งแวดล้อมสำหรับมนุษย์

2. พีชนิยาม กฎธรรมชาติเกี่ยวกับการสืบพันธุ์ มีพันธุ์กรรม เป็นต้น

3. จิตตนิยาม กฎธรรมชาติเกี่ยวกับการทำงานของจิต

4. กรรมนิยาม กฎธรรมชาติเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ คือ กระบวนการให้ผลของการกระทำ

หมวดที่ 1 ว่าโดยปากกาล คือ จำแนกตามเวลาที่ให้ผล 1) ทิฏฐธรรมเวทนิยกรรมกรรมให้ผลในปัจจุบันคือในภพนี้ 2) อุปปัชชเวทนิยกรรมกรรมให้ผลในภพที่จะไปเกิดคือในภพหน้า 3) อปรารปิยเวทนิยกรรมกรรมให้ผลในภพต่อไป และ 4)

อโหสิกรรม กรรมเล็กให้ผล ไม่มีผลอีก

หมวดที่ 2 ว่าโดยกิจ คือจำแนกการให้ผลตามหน้าที่ 5) ชนกกรรม กรรมแต่งให้เกิด กรรมที่เป็นตัวนำไปเกิด 6) อุปัตถัมภกรรม กรรมสนับสนุนกรรมที่เข้าช่วยสนับสนุนหรือซ้ำเติมต่อจากชนกกรรม 7) อุปปีฬกรรม กรรมบีบคั้น กรรมที่มาให้ผลบีบคั้นผลแห่งชนกกรรมและอุปัตถัมภกรรมนั้นให้แปรเปลี่ยนทุเลาลงไป บันทอนวิบากมิให้เป็นไปได้นาน และ 8) อุปฆาตกรรมกรรมตัดรอน กรรมที่แรง ฝ่ายตรงข้ามกับชนกกรรม และอุปัตถัมภกรรมเข้าตัดรอนการให้ผลของกรรมสองอย่างนั้น ให้ขาดไปเสียทีเดียว เช่น เกิดในตระกูลสูง มั่งคั่ง แต่อายุสั้น

หมวดที่ 3 ว่าโดยปากทานปริยาย คือ จำแนกตามความยักเยื้องหรือลำดับความแรงในการให้ผล 9) ครุกรรม กรรมหนัก ให้ผลก่อน ได้แก่ สมาบัติ 8 หรือ อนันตริยกรรม 10) พหุลกรรม หรืออาจิณณกรรม กรรมทำมากหรือกรรมชินให้ผลรองจากครุกรรม 11) อาสันนกรรม กรรมจวนเจียนหรือกรรมใกล้ตาย คือกรรมทำเมื่อจวนจะตาย จับใจอยู่ใหม่ๆ ถ้าไม่มี 2 ข้อก่อน ก็จะทำให้ผลก่อนอื่น และ 12) กตัตตากรรมหรือกตัตตาวาปนกรรม กรรมสักว่าทำ กรรมที่ทำไว้ด้วยเจตนาอันอ่อนหรือมิใช่เจตนาอย่างนั้นโดยตรง ต่อเมื่อไม่มีกรรมอื่นให้ผลแล้วกรรมนี้จึงจะให้ผล (Phra Kittiwuttho Bhikkhu, 2014 : 48-49) การให้ผลของกรรมถือเป็นเรื่องของความยุติธรรมที่สุดเพราะเป็นไปกฎทางธรรมชาติ

5. ธรรมนิยาม กฎธรรมชาติเกี่ยวกับความสัมพันธ์และอาการที่เป็นเหตุเป็นผลแก่กันแห่งสิ่งทั้งหลาย

4. ความยุติธรรมของเปาบุ้นจิ้น

ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ระบุว่าเปาบุ้นจิ้น ชื่อคือ เจิ้ง แซ่ คือ เปา มีชีวิตอยู่ในช่วงระยะเวลา ตั้งแต่ 11 เมษายน ค.ศ. 999-20 พฤษภาคม ค.ศ. 1062 เป็นข้าราชการชาวจีนในรัชสมัยจักรพรรดิ เหยินจงแห่งราชวงศ์ซ่งของจักรวรรดิจีน 25 ปีที่รับราชการนั้น เปา เจิ้ง แสดงออกซึ่งความซื่อสัตย์ สุจริตและเป็นกลางมาโดยตลอด ซึ่งได้ริเริ่มการเปลี่ยนแปลงหลายประการในระบบราชการเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อน ทำให้เขาได้รับการยกย่องจนกลายเป็นตำนาน จารึกชื่อลงในประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนานเปาเจิ้ง ยังได้รับฉายาว่า เปาซิงเทียน แปลว่า เปาผู้ทำให้ฟ้ากระจ่าง เพราะหมายถึงได้ช่วยเหลือคนธรรมดาสามัญให้รอดพ้นจากการฉ้อราษฎร์บังหลวง อำนาจอิทธิพลต่างๆ จึงเป็นสาเหตุที่ถูกเล่าขานผ่านตัวหนังสือของชาวจีนเป็นหนังสือชื่อ “เปา-เล่ง-ถู-กง-อัน เปาบุ้นจิ้น” (Yong, 2006) จากนั้นถูกถ่ายทอด เป็นบทประพันธ์จิว (Idema, 2010) และในที่สุดเป็นภาพยนตร์ให้คนรุ่นหลังได้รับชม เพื่อแสดงให้เห็นความยุติธรรมของเปาบุ้นจิ้น ทุกคดีที่เกิดขึ้นสามารถคลี่คลายได้ทุกคดี คืบความ เป็นธรรมให้กับผู้ร้องทุกข์

ซึ่งในบทความชิ้นนี้จะยกตัวอย่างคดีที่เกิดขึ้นที่ถูกถ่ายทอดผ่านภาพยนตร์ (Justice Pao 1993 TV series) มาเป็นกรณีศึกษา คือ 1) คดีประหารมังกร 2) คดีเสื้อไข่มุก 3) คดีประหารเปาเหมียน เพราะ 3 คดีแสดงถึงความยุติธรรมของเปาบุ้นจิ้น ได้อย่างชัดเจน โดยมากคนทั้งหลายจะกลัวต่ออำนาจผู้มีอิทธิพล หรือเห็นแก่ทรัพย์สินสมบัติของ

กำนัล หรือเห็นแก่วงศ์ญาติ สรุปลันๆ ว่าเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง ทำให้เกิดความยุติธรรมขึ้นในสังคม แต่เปาบุ้นจิ้นหาเป็นเช่นนั้นไม่ ซึ่งจะได้ศึกษาถึงรายละเอียด ตามลำดับ ดังนี้

1. คดีประหารมังกร เนื้อเรื่องโดยย่อ หลังจากที่เหยินจงฮ่องเต้ขึ้นครองราชย์แล้ว เปาบุ้นจิ้นก็ได้รับการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งเป็นนายอำเภอไคฟง ในเวลานั้นฉินโจวประสบภัยพิบัติธรรมชาติ ประชาชนหิวโหยทุกข์ยากลำบากแสนสาหัส ผังอี่ ลูกชายของราชครูผังจี้ได้รับพระบัญชาให้นำเสบียงอาหารและเงินทองนำไปช่วยเหลือผู้ประสบภัย แต่ผังอี่กลับฉ้อราษฎร์บังหลวงทำให้ประชาชนเดือดร้อนมากขึ้น ขวั้นนี้แพร่สะพัดไปถึงเมืองหลวง บรรดาขุนนางในราชสำนักต่างพากันถวายฎีกาเพื่อให้สืบเรื่องเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย เหยินจงฮ่องเต้ทรงแต่งตั้งเปาบุ้นจิ้นเป็นผู้แทนพระองค์ไปสืบหาความจริง ทั้งยังทรงประทานเครื่องประหารที่ประหารแล้วค่อยทูลรายงาน ได้แก่ เครื่องประหารหัวมังกร เครื่องประหารหัวพยัคฆ์ และเครื่องประหารหัวสุนัข ให้เปาบุ้นจิ้นด้วยผังอี่ ลำพองที่พ่อของตนเป็นถึงราชครูและน้องสาวเป็นถึงพระสนม ดังนั้นจึงไม่เห็นเปาบุ้นจิ้นอยู่ในสายตา เปาบุ้นจิ้นได้รับความช่วยเหลือจากกงซุน เซอที่มีสติปัญญาดีและจั้นเจา จอมยุทธ์ได้ที่เก่งกล้าสืบหาหลักฐานการกระทำความผิดของผังอี่ จนผังอี่ถูกประหารด้วยเครื่องประหารหัวมังกร ราชครูผังจี้ และพระสนมผังต่างพากันทูลเหยินจงฮ่องเต้ถึงความร้ายกาจของเปาบุ้นจิ้น จั้นเจาลอบเข้าวังหลวงยามวิกาลเพื่อทูลความจริงต่อเหยินจงฮ่องเต้ นึกไม่ถึงว่าเหยินจงฮ่องเต้ไม่เพียงไม่เอาผิด

จันเจา ทั้งยังแต่งตั้งจันเจาเป็นองครักษ์ชั้นสีฉายา “แมวหลวง” อีกด้วย

คดีนี้แสดงถึงความยุติธรรมไม่ว่าผู้กระทำความผิดจะมีอำนาจวาสนาเพียงใดก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงความผิดของตนเองไปได้ ย่อมต้องได้รับผลตอบแทน

2. คดีเสื้อไข่มุก เนื้อเรื่องโดยย่อ อ้ายหู่ติดตามเปาบุ้นจิ้นและพวกเดินทางกลับเมืองหลวง ระหว่างทางฝนตกติดต่อกันไม่หยุด คันกันน้ำที่สร้างขึ้นใหม่ที่แม่น้ำไซเหอ ด้วยความรุนแรงของน้ำจึงพังทลาย ทำให้เรือกสวนไร่นาบ้านเรือนของประชาชนเสียหายและประชาชนตายเป็นจำนวนมาก เหยินจงฮ่องเต้ทรงกริ้วจึงมีพระบัญชาให้เปาบุ้นจิ้นสืบหาสาเหตุที่คันกันน้ำพังทลายลงมาสาเหตุที่แท้เพราะสีหมิงที่เคยรับราชการเป็นราชเลขา หลังจากทีสีหมิงเกษียณอายุราชการแล้วก็สมคบคิดกับผู้รับเหมาก่อสร้างคันกันน้ำ ยักยอกงบประมาณ ลดคุณภาพของวัสดุ จึงทำให้เกิดโศกนาฏกรรมครั้งนี้ขึ้นมา สีหมิงเห็นว่าเปาบุ้นจิ้นรับผิดชอบคดีนี้ จึงรีบรุดขอความช่วยเหลือจากราชครูฝงจี โดยนำเสื้อไข่มุกของลำค่าติดสินบนราชครูฝงจี เหยินจงฮ่องเต้ทรงเป็นฮ่องเต้ที่ตีพระองค์หนึ่ง พระองค์ทรงตำหนิพระสนมฝง ทั้งยังมีรับสั่งให้นางนำเสื้อไข่มุกมอบให้เปาบุ้นจิ้นเพื่อเป็นหลักฐานเอาผิดสีหมิงที่ติดสินบน นึกไม่ถึงว่าเสื้อไข่มุกผูกโยงถึงฆาตรกรที่ฆ่าพ่อของอ้ายหู่ในอดีตที่แท้สีหมิงเป็นผู้บงการฆ่าพ่อของอ้ายหู่ตนเองในที่สุดศัตรูที่อ้ายหู่ตามหามานานแรมปีก็ถูกล้างแค้น

คดีนี้แสดงถึงความยุติธรรม ไม่ว่าบุคคลจะพยายามกลบเกลื่อนความผิดของตนมานานแค่ไหน

หรือใช้ของกำนัลติดสินบน ก็ไม่สามารถบิดบังเรื่องนั้นได้

3. คดีประหารเปาเหมียน เนื้อเรื่องโดยย่อ ตอนที่เปาบุ้นจิ้นเกิดมา แม่ไม่มีนมเลี้ยงดูจึงไปขอน้ำนมจากซ้อใหญ่แม่ของเปาเหมียนซึ่งเกิดมาในเวลาไล่เลี่ยกัน เปาบุ้นจิ้นและเปาเหมียนอาหหลานเติบโตมาด้วยกัน เปาบุ้นจิ้นเห็นซ้อใหญ่ดุจดังแม่บังเกิดเกล้าโดยเรียกนางว่าแม่ต่อมาเปาเหมียนเข้ารับราชการมีหน้าที่ดูแลการผลิตเกลือ แต่กลับอาศัยอำนาจหน้าที่แสวงหาประโยชน์ส่วนตัว เปาบุ้นจิ้นสืบหาความจริงพบว่าเปาเหมียนฉ้อราษฎร์บังหลวง พร้อมทั้งหลักฐานแน่นหนาหลังจากที่ราชครูฝงจีรู้เรื่องนี้จึงคิดแก้แค้นให้ฝงอี่ลูกชายของตน เปาบุ้นจิ้นเห็นแก่ความถูกต้องจึงลงโทษประหารเปาเหมียนการตัดสินลงโทษประหารชีวิตเปาเหมียน เป็นเหตุให้เปาบุ้นจิ้นเป็นที่เกลียดชังของญาติพี่น้อง เหยินจงฮ่องเต้จึงทรงแนะนำเปาบุ้นจิ้นให้มอบคดีนี้ให้ผู้อื่นรับผิดชอบ เปาบุ้นจิ้นเห็นแก่ความถูกต้องและความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย ยืนกรานปิดคดีนี้ด้วยตนเองแม่ของเปาเหมียนไม่ยอมเป็นภาระให้เปาบุ้นจิ้น นางจึงตัดสินใจกินยาพิษฆ่าตัวตาย

คดีนี้แสดงถึงความยุติธรรม โดยการไม่เห็นแก่พวกพ้อง ยึดหลักความถูกต้อง ไม่มีการเลือกปฏิบัติ เมื่อทุกคนกระทำผิดต้องได้รับผลเสมอกัน

จะเห็นได้จากคดีตัวอย่าง แสดงถึงความยุติธรรมของเปาบุ้นจิ้น ที่มีความเที่ยงตรงเป็นอย่างมากจนได้รับการยอมรับเป็นบุคคลทางประวัติศาสตร์ถือเป็นเทพแห่งความยุติธรรม คดีทุกคดีที่ถึงมือของเปาบุ้นจิ้นสามารถแก้ไขได้ทั้งนั้น อีกทั้งยังคืน

ความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม ไม่เกรงกลัวต่ออำนาจอิทธิพล หรือแม้กระทั่งไม่เห็นแก่พวกพ้องของตน ให้ความถูกต้องในการตัดสินอย่างมีขั้นตอน จนแสดงให้เห็นถึงความยุติธรรมที่ถ่ายทอดออกมาเป็นรูปธรรม ผ่านบทภาพยนตร์แฝงด้วยแง่คิดที่น่ายึดถือเป็นแบบอย่าง

5. ความยุติธรรมของเปาบุ้นจิ้นในมุมมองเชิงพุทธ

ความยุติธรรมของเปาบุ้นจิ้นนี้ ถือได้ว่าเป็นบุคคลที่ได้รับการยกย่องจารึกลงในประวัติศาสตร์จีนมาอย่างยาวนาน เพราะยึดหลักความเที่ยงตรงมาเป็นหลักในการดำเนินชีวิต

1. การทำงานในการตัดสินคดีของเปาบุ้นจิ้น สามารถเข้ากับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในเรื่องของการปราศจาก อคติ ความลำเอียง (Tipitaka 11/311/288) คุณธรรมที่แฝงอยู่ในตัวเปาบุ้นจิ้น ปราศจากอคติทั้ง 4 (Phramaha Hansa Dhammahaso, 2013 : 1-10) ซึ่งจะยกตัวอย่างแต่ละคดีที่สอดคล้องกับอคติแต่ละข้อ

1.1 ฉันทาคติความลำเอียงเพราะความชอบ และรักใคร่การทำให้เสียความยุติธรรม เพราะอ้างเอาความรักใคร่หรือความชอบพอกัน ซึ่งมักเกิดกับตนเอง ญาติพี่น้องและคนสนิทสนม การแก้ฉันทาคติ ต้องทำให้เป็นกลางโดยการปฏิบัติต่อทุกคนให้เหมาะสมเหมือนกัน

ในคดีที่เห็นได้ชัดที่สุดคือ คดีประหารเปาเหมียน ผู้ที่เป็นญาติของเปาบุ้นจิ้น ผู้ที่ประพฤตินิชอบในหน้าที่ถึงแม้จะได้รับการร้องขอจากญาติผู้ใหญ่ก็ตาม แต่ก็ได้รับการตัดสินอย่างไม่เลือก

ปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นญาติพี่น้องก็ตาม

1.2 โทสาคติ ความลำเอียงเพราะความไม่ชอบเกลียดชัง หรือโกรธแค้นการทำให้เสียความยุติธรรม เพราะความโกรธ หรือลู่อำนาจโทสะ การแก้ไขโทสาคติ ทำได้ด้วยการทำให้หนักแน่น รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา และพยายามแยกเรื่องส่วนตัวกับเรื่องงานออกจากกัน

ทุกคดี เปาบุ้นจิ้นจะมีความเป็นกลาง มีจิตใจหนักแน่น แยกแยะเรื่องส่วนตัวกับเรื่องงาน ไม่ทำไปตามอารมณ์ แต่ทำตามหลักฐานและพยาน เช่น คดีเสือไข่มุก เกิดเหตุวิกฤติการณ์ฝนตกต่อเนื่องทำให้เชือกกันน้ำพังทลาย กษัตริย์มีบัญชาให้เปาบุ้นจิ้นสืบคดี จนมีการตัดสินบนโดยใช้เสือไข่มุกเป็นของกำนัลแก่พระสนม ในที่สุดเปาบุ้นจิ้นก็สามารถสืบหาสาเหตุที่แท้จริงได้ว่าต้นเหตุเกิดมาจากฝีมือมนุษย์ที่ฉ้อฉล ไม่ใช่เพียงภัยธรรมชาติ การตัดสินคดีก็เป็นไปตามหลักฐาน และพยาน ไม่ใช่ใช้อารมณ์ความโกรธเข้ามาแทรกแซง

1.3 โมหาคติ ความลำเอียงเพราะความหลงเพราะไม่รู้ หรือความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ การทำให้เสียความยุติธรรมเพราะความสะเพร่า ความไม่ละเอียดถี่ถ้วน รีบตัดสินใจก่อนพิจารณาให้ดี วิธีแก้ไข ทำด้วยการเปิดใจให้กว้าง ทำให้สงบมองโลกในแง่ดี และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

หลายคดีก่อนจะถึงการตัดสินเปาบุ้นจิ้นต้องสืบหาข้อเท็จจริงจนได้รับความกระจ่างอย่างถึงที่สุด ถึงขนาดให้ผู้ต้องหายอมรับโดยดี เช่น คดีศึกชิงจอหงวน มีการแอบอ้างเป็นจอหงวนด้วยความที่คนสองคนมีชื่อเหมือนกัน สอบจอหงวนปีเดียวกัน ฝ่ายที่สอบไม่ได้จึงวางแผนทำร้ายฝ่ายที่

สอบได้ จนสำเร็จจึงแอบอ้างเป็นจอหงวนและ แต่งงานกับลูกสาวขุนนาง แต่ฝ่ายที่สอบได้ถึงแม้ ถูกทำร้ายอย่างสาหัสก็ดิ้นรนมาร้องทุกข์ต้อง เปาบุ้นจิ้น ทำให้เปาบุ้นจิ้นรับคดี สืบหาข้อเท็จจริง ในคดี ทำให้ผู้ต้องหาไม่สามารถปฏิเสธได้และสำนึก ในความผิดแต่ก็ไม่ยอมรับโทษจากเปาบุ้นจิ้น จึงตัดสินใจฆ่าตัวตาย

1.4 ภัยคติ ความลำเอียงเพราะ ความกลัว หมายถึงการทำให้เสียความยุติธรรม เพราะมีความหวาดกลัว หรือเกรงกลัวอันตราย วิธีแก้ทำได้ด้วยการพยายามฝึกให้เกิดความ กล้าหาญ โดยเฉพาะความกล้าหาญทางจริยธรรม คือ กล้าคิด กล้าพูดในสิ่งที่ดีงาม

ในคดีก็ถูกจองโทษ จำเลยในคดีคือ ผังอิ๋ บุตรชายราชครูผิง น้องชายเจ้าจอมผิงสนมคนโปรดของฮ่องเต้ ซึ่งแต่งตั้งให้ผังอิ๋เป็นหลวงสุขสันต์ ไปแจกจ่ายเสบียงให้ประชาชนที่เดือดร้อนจากภัย พิบัติ แต่ผังอิ๋กลับขัดราชโองการไม่ยอมแจกจ่ายเสบียง บังคับผู้คนเป็นแรงงาน เอาเงินหลวงมาสร้างหอ นางโลมหาความสุขใส่ตน ทุจริตราหึงสาว ฆ่าคนตายใส่ความผู้อื่น บังคับเจ้าพนักงานตัดสินโทษ ส่งเดช และช่วงชิงภรรยาคนอื่นมาแต่งงานกับตน ความผิดหลายข้อหาจะทำให้ภัยเปาบุ้นจิ้น จึงตัดสินลงโทษประหารผังอิ๋ แต่ฮ่องเต้มีราชโองการ สั่งให้ลงโทษเขาสถานเบา เนื่องจากราชครูผิงและ เจ้าจอมผิงสนมคนโปรดของฮ่องเต้ขอร้องให้ทรง ละครวันโทษผังอิ๋สักครั้ง เพราะเขาทำผิดไปโดยรู้เท่า ไม่ถึงการณ์และเป็นความผิดครั้งแรกขณะที่เปาบุ้น จิ้นกำลังจะยอมจำนนทำตามราชโองการ เหลิ่งกู่ตู่ หนึ่งในผู้เสียหายที่ถูกผังอิ๋หลอกให้กระทำความผิด

มาดกรอพบเปาบุ้นจิ้นหน้าศาลไคฟง เพื่อทวงถาม ถึงโทษตายของผังอิ๋ เมื่อรู้ว่าฮ่องเต้สั่งละครวันโทษ ตาย เหลิ่งกู่ตู่ก็ยอมไม่ได้ที่ผังอิ๋ไม่ได้รับโทษประหาร ทั้งที่กระทำความผิดฐานฆ่าคนตายเช่นเดียวกับ พ่อของตน แต่พ่อของเขากลับต้องตายด้วยมีด ประหารของเปาบุ้นจิ้น เมื่อเรื่องเป็นเช่นนั้น เหลิ่งกู่ตู่จึงใช้กระบี่ฆ่าตัวตายต่อหน้าเปาบุ้นจิ้น สังเวียให้กับความยุติธรรมที่เกิดขึ้น ทำให้เปาบุ้น จิ้นสะเทือนใจยิ่งนักที่ไม่อาจรักษาความยุติธรรม ไว้ได้ จนที่สุดเปาบุ้นจิ้นยืนยันตัดสินลงโทษประหาร ชีวิตผังอิ๋ เพื่อรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย และพระเกียรติของฮ่องเต้คดีนี้เป็นการแสดงถึง ความไม่กลัวต่อโทษที่จะเกิดขึ้นยึดความถูกต้อง เป็นหลัก (Tamthong, 2018 : 207)

2. คำพิพากษาของเปาบุ้นจิ้น สามารถ เข้ากับหลักกรรมทางพระพุทธศาสนาในเรื่องของ กรรมนิยาม คือ กฎการให้ผลของกรรม คือ การ กระทำที่ประกอบด้วยเจตนา แบ่งออกเป็น 2 อย่าง คือ กรรมดีและกรรมชั่ว กรรมดีย่อมตอบสนอง ในทางดี กรรมชั่วย่อมตอบสนองในทางชั่ว จะเห็น ได้จากทุกคดีเมื่อมาถึงศาลไคฟงที่ทำการพิพากษา ของเปาบุ้นจิ้น ผู้ร้องทุกข์ย่อมได้รับความเป็นธรรม ผู้ก่อกรรมชั่วย่อมได้รับโทษ ซึ่งถ่ายทอดออกมา ให้สังคมเกิดความตระหนักรู้ ตื่นตัว ไม่หลงมัวเมา กระทำความผิด มิฉะนั้นก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยง ผลกรรมได้

โดยชีวิตทั้งหลายที่เกิดขึ้นนั้นมี ชนกรรม นำมาเกิดทั้งสิ้น การดำเนินชีวิตให้อยู่รอดปลอดภัย ก็อาศัยอุปนิสัยภักกรรมเป็นตัวหล่อเลี้ยง การพบกับอุปสรรคก็เพราะอุปนิสัยกรรมคอยบีบคั้นและ

การสูญเสียก็เพราะอุปมาตกรรมมาตรอน ซึ่งอธิบายเป็นภาษาที่เข้าใจได้ง่าย คือ กรรมนำมาเกิด กรรมสนับสนุน กรรมบีบคั้น กรรมตัดรอน การที่อธิบายตามแนวธรรมาธิฐาน อาจทำให้เข้าใจได้ยาก แต่ภาพยนตร์เปาบุ้นจิ้นมีความสอดคล้องในเรื่องนี้ สามารถยกเรื่องบุคคลมาประกอบตามแนวบุคคลาธิฐาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจโดยง่าย การดำเนินเรื่องนั้นผู้ที่มาร้องทุกข์ต่อเปาบุ้นจิ้นก็เพราะถูกอภุศลกรรมบีบคั้นจึงต้องได้รับความทุกข์ทรมานนี้เป็นส่วนหนึ่ง ผู้ที่กระทำความผิดแม้ยังลอยนวลก็เพราะกุศลกรรมคอยสนับสนุนคอยอุปถัมภ์ แต่เมื่อเปาบุ้นจิ้นสืบหาหลักฐาน และพยานเป็นกรรมที่คอยบีบคั้น ส่วนการยืนยันความผิดตัดสินโทษนี้เป็นกรรมตัดรอนที่เกิดขึ้น จะเห็นได้ว่าทุกคดีตั้งแต่ผู้กระทำความผิดจะเป็นระดับต่ำสุดคือจากเชื้อใจหรือกษัตริย์ในราชวงศ์ก็ตามต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเสมอเหมือนกันหมด หากแม้ว่าได้กระทำความผิดโทษสมควรตายก็ไม่สามารถรอดพ้นภายใต้คมเครื่องประหารไปได้ ส่วนในคดีอาญาสวรรค์ ฉายเหวินอี้ได้รับราชโองการอภัยโทษ แต่ด้วยกรรมหนักที่ได้กระทำต่อบิดามารดา จึงต้องถูกฟ้าผ่าตายในที่สุด ทุกคดีแสดงให้เห็นว่าความยุติธรรมมีอยู่จริงแต่ขึ้นอยู่กับเวลาในการให้ผล การที่เรามองในมุมมองเชิงพุทธย่อมเกิดความเข้าใจในเรื่องการให้ผลของกรรมมากขึ้น

6. ข้อคิดเห็น

ความยุติธรรมของเปาบุ้นจิ้น ทำให้เราได้เห็นถึงการผสมผสานระหว่างหลายแนวคิด หลายวัฒนธรรม หลายคำสอน หนึ่งในนั้นเป็นเรื่อง

ของพระพุทธศาสนาที่มีอยู่ในชาวจีนจึงถูกถ่ายทอดออกมาเป็นตำนาน สร้างแบบอย่างที่ดีให้เป็นค่านิยมของคนในชาติ

ข้อดีการศึกษาเรื่องนี้ย่อมมีวิจารณ์ญาณทำให้เกิดแง่คิดหลายประการ ที่จะเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตมากขึ้น เพราะช่วยปลูกฝังจากการรับชมว่าผู้กระทำความผิดย่อมต้องได้รับโทษไม่สามารถหลีกเลี่ยงหนีไปได้ ก็จะทำให้เกิดจิตสำนึกที่ดีต่อไป

ข้อดีของการเข้าใจเรื่องนี้ย่อมมีพิจารณาจะเกิดความเข้าใจในผู้กระทำผิดว่าสมควรต้องได้รับโทษ ซึ่งนั่นหมายถึงจิตใจของเราเป็นอกุศลเกิดขึ้น แต่หากมองว่าเป็นผลกรรมที่จะต้องได้รับมองอย่างเป็นกลางจึงเป็นเรื่องสมควร

7. สรุป

เปาบุ้นจิ้นเป็นภาพยนตร์ที่มีการถ่ายทอดทางโทรทัศน์มาอย่างยาวนาน ไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ต่างก็ให้ความสนใจมาจนถึงยุคปัจจุบัน เพราะเรื่องนี้มีลักษณะที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ควรค่าแก่การรับชม การสร้างความสามารถของเปาบุ้นจิ้นให้มีลักษณะพิเศษ จนได้รับการขนานนามว่าเป็นเทพแห่งความยุติธรรม ถือว่าเป็นกุศโลบายที่ดีเป็นการสร้างแรงจูงใจให้มีค่านิยมในการปฏิบัติตัวของชาวจีน

มุมมองเชิงพุทธ อ้างอิงตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา การตัดสินคดีของเปาบุ้นจิ้นยังอาศัยหลักความปราศจากซึ่ง อกติ คือ ความไม่ลำเอียง ด้วยเหตุต่างๆ อีกทั้งความยุติธรรมของเปาบุ้นจิ้นมีความสอดคล้องในเรื่องการให้ผลของ

กรรม บุคคลใดก็ตามที่ได้กระทำซึ่งกรรมแล้วย่อมไม่สามารถหลีกเลี่ยงผลของกรรมไปได้ จะเหมือนเงาติดตามตัวฉันนั้น การนำบุคคลที่กระทำความผิดมารับโทษตามกระบวนการยุติธรรม แสดงถึงความเที่ยงธรรมที่เกิดขึ้นในสังคม เพราะไม่ว่าจะอยู่ในฐานะใดก็ตาม ต่างมีความเสมอเหมือนกันหมด

8. องค์ความรู้ที่ได้รับ

ความยุติธรรมในคำสอนทางพระพุทธ

ศาสนา เปรียบได้กับเรื่องหลักกรรมนิยาม เป็นกฎแห่งการให้ผลของกรรม ถือว่าเป็นความยุติธรรมอย่างสูงสุด แต่การจะเข้าใจเรื่องหลักกรรมนิยามได้อย่างชัดเจน การศึกษาหลักธรรมในยุคปัจจุบันย่อมต้องอาศัยสื่อการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อชี้นำให้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ จึงได้อาศัยสื่อภาพยนตร์เรื่องเปาบุ้นจิ้นมาอธิบายเพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้นโดยที่ได้รับทั้งความรู้ ความสนุกสนาน รวมถึงสาระธรรมต่างๆ

References

- KeshaKcnp. (2018). *Social justice*. <http://kannzeez.blogspot.com/> (Accessed 30 November 2018).
- Idema, Wilt L. (2010). *Judge Bao and the Rule of Law: Eight Ballad-Stories from the Period 1250-1450*. Singapore : World Scientific Publishing.
- Mahachulalongkornrajavidyalaya University. (1996). *Thai Tripitaka on Mahachulalongkornrajavidyalaya University Version*. Bangkok : Mahachulalongkornrajavidyalaya University Press.
- Phra Brahmagunabhorn (P.A. Payutto). (2008). *Dictionary of Buddhism*. 16th ed. Nonthaburi : S-R-Printing-Mass Product-co-ltd.
- Phramaha Hansa Dhammaso. (2013). Justice in view of the historical Buddhist. *Journal of MCU Peace Studies*, 1(2), 1-10.
- Phra Kittiwuttho Bhikkhu. (2014). *Karma-Results*. 4th ed. Bangkok : Sahadhammika-co-ltd.
- Rāṭṭhabandittayasathān. (2003). *Encyclopedias and dictionaries on Rāṭṭhabandittayasathān*. Bangkok : Nanmeebooks.
- Tamthong, W. (2018). *Punishment of God of Justice*. Proceedings. Faculty of Law : Chiang Mai University.
- Yong, T. W. (2006). *Pao Leng Thu Kong An Bao Qing Tian*. Bangkok : Sangsanbooks Co., Ltd.

